

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ПОЛІТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою Інституту соціальної
та політичної психології
від «16» січня 2025 року, протокол
№ 01/25 (в редакції рішення вченої
ради Інституту від «25» червня
2026 р., протокол № 09/26)

Директор

Микола СЛЮСАРЕВСЬКИЙ

ПОЛОЖЕННЯ

**ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ ДОКТОРА
ФІЛОСОФІЇ В
ІНСТИТУТІ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ПОЛІТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ
НАПН УКРАЇНИ
(нова редакція)**

КИЇВ 2025

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (далі – положення) є нормативним документом який регулює організацію освітнього процесу в Інституті соціальної та політичної психології (далі – Інститут). Положення поширюється на всіх учасників освітнього процесу.

1.2. Положення розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про академічну доброчесність», Постанов Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», «Про затвердження національної рамки кваліфікації», «Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність», «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності», нормативних актів МОН України, Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО), постанов і розпоряджень НАПН України, Статуту Інституту та інших нормативних документів.

1.3. У Положенні терміни використовуються у визначеннях, поданих у Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про академічну доброчесність», Довіднику користувача ЄКТС, Національному освітньому глосарії: вища освіта та інших нормативно-правових актах:

академічна доброчесність – сукупність цінностей, принципів і заснованих на них правил, якими мають керуватися суб'єкти академічної діяльності під час провадження такої діяльності;

академічна мобільність – можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) на території України чи поза її межами;

академічна свобода – самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та/або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова і творчості, поширення знань та інформації, проведення наукових досліджень і використання їх результатів та реалізується з урахуванням обмежень, встановлених законом;

акредитація освітньої програми – оцінювання освітньої програми та/або освітньої діяльності закладу вищої освіти за цією програмою на предмет забезпечення та вдосконалення якості вищої освіти;

аспірант – особа, зарахована до закладу вищої освіти (наукової установи) для здобуття ступеня доктора філософії;

аспірантура – форма підготовки докторів філософії, а також підрозділ закладу вищої освіти (наукової установи), що забезпечує таку підготовку. Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі – 4 роки;

атестація – встановлення відповідності результатів навчання (наукової або творчої роботи) здобувачів вищої освіти вимогам освітньої освітньої програми та/або вимогам програми єдиного державного кваліфікаційного іспиту;

визнання закладом освіти (науковою установою) результатів неформального та/або інформального навчання особи – це комплекс процедур, що встановлюють їх відповідність результатам навчання, передбаченим відповідною освітньою програмою (результатам навчання певних освітніх компонентів або програмним результатам навчання), або певному рівню освіти, за підсумками чого приймається рішення про можливість зарахування особі певних освітніх компонентів (складових освітніх компонентів) відповідної освітньої програми (у тому числі, в рамках її вибіркової складової);

вища освіта – сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у закладі вищої освіти (науковій установі) у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищими, ніж рівень повної загальної середньої освіти;

галузь знань – гармонізована з Міжнародною стандартною класифікацією освіти широка предметна область освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей;

дисертація – кваліфікаційна наукова робота, яка відображає наукові результати досліджень автора та представлена для здобуття наукового ступеня доктора філософії або доктора наук;

дистанційна форма здобуття освіти – це індивідуалізований процес здобуття освіти, що відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу в спеціалізованому середовищі, що функціонує на основі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій;

доктор філософії (Doctor of Philosophy, PhD) – освітній і водночас перший науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти, на основі ступеня магістра, та відповідає 8-му кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій України;

Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС) – система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання, та обліковується у кредитах ЄКТС;

здобувачі вищої освіти – особи, які навчаються у закладі вищої освіти на певному рівні вищої освіти з метою здобуття відповідного ступеня і кваліфікації;

індивідуальна освітня траєкторія здобувача вищої освіти – персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача вищої освіти, що ґрунтується на виборі здобувачем вищої освіти освітніх програм, суб'єктів освітньої діяльності, що їх реалізують, форм і строку здобуття освіти, освітніх компонентів. У вищій освіті індивідуальна освітня траєкторія включає, зокрема, послідовність здобуття освітніх кваліфікацій, академічну мобільність, визнання результатів навчання,

здобутих шляхом неформальної та інформальної освіти тощо. Індивідуальна освітня траєкторія формується здобувачем вищої освіти з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду;

компетентність – здатність особи успішно соціалізуватися, навчатися, провадити професійну діяльність, яка виникає на основі динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей;

кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі - кредит ЄКТС) – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин. Обсяг навчальних занять в одному кредиті ЄКТС навчальної дисципліни становить не менше 8 годин для третього (освітньо-наукового/освітньо-творчого) рівня вищої освіти за денною або дуальною формою здобуття вищої освіти;

ліцензування – процедура визнання спроможності юридичної особи провадити освітню діяльність відповідно до ліцензійних умов провадження освітньої діяльності;

мережева форма здобуття вищої освіти – це спосіб організації навчання здобувачів вищої освіти, завдяки якому оволодіння освітньою програмою відбувається за участю закладу вищої освіти та інших суб'єктів освітньої діяльності, що взаємодіють між собою на договірних засадах;

освітня діяльність – діяльність суб'єкта освітньої діяльності, спрямована на організацію, забезпечення та реалізацію освітнього процесу у формальній та/або неформальній освіті;

освітній компонент – самодостатня і формально структурована частина освітньої програми (наприклад, курс, модуль, навчальна дисципліна, семінар, практика тощо);

освітня (освітньо-професійна, освітньо-наукова чи освітньо-творча) програма – єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів тощо), спрямованих на досягнення передбачених такою програмою цілей та результатів навчання, що дає

право на отримання визначеної освітньої або освітньої та професійної (професійних) кваліфікації (кваліфікацій). Освітня програма може передбачати єдину спеціалізацію або не передбачати спеціалізації;

особа з особливими освітніми потребами – особа з інвалідністю, яка потребує додаткової підтримки для забезпечення здобуття вищої освіти;

оцінка – будь-яка кількісна або якісна міра на основі визначених критеріїв, які використовуються для характеристики відповідності здобутих результатів навчання вимогам освітньої програми, освітнього компонента або його частини;

оцінювання результатів навчання, здобутих здобувачем вищої освіти – формалізований процес визначення оцінки результатів навчання, здобутих здобувачем;

результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми (програмні результати навчання) або окремих освітніх компонентів;

спеціальність – гармонізована з Міжнародною стандартною класифікацією освіти частина предметної області галузі освіти і науки;

студентоцентроване навчання – підхід до організації освітнього процесу, що передбачає:

заохочення здобувачів вищої освіти до ролі автономних і відповідальних суб'єктів освітнього процесу;

створення освітнього середовища, орієнтованого на задоволення потреб та інтересів здобувачів вищої освіти, зокрема надання можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії;

побудову освітнього процесу на засадах взаємної поваги і партнерства між учасниками освітнього процесу;

якість вищої освіти – відповідність умов провадження освітньої діяльності та результатів навчання вимогам законодавства та стандартам вищої освіти, професійним та/або міжнародним стандартам (за наявності), а також потребам заінтересованих сторін і суспільства, що забезпечується шляхом здійснення процедур внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості.

1.4. Положення та зміни до нього затверджуються Вченою радою Інституту за поданням заступника директора з науково-методичної роботи.

2. УЧАСНИКИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

2.1. Учасниками освітнього процесу в Інституті є:

- наукові працівники Інституту;
- науково-педагогічні працівники закладів вищої освіти, які залучаються до освітнього процесу;
- здобувачі вищої освіти та інші особи, які навчаються в Інституті;
- фахівці-практики, які залучаються до освітнього процесу;
- інші працівники Інституту;
- роботодавці.

2.2. Здобувачами вищої освіти в Інституті є аспіранти та особи, які професійно здійснюють наукову діяльність за основним місцем роботи в Інституті та здобувають ступінь доктора філософії поза аспірантурою, виконуючи відповідну освітньо-наукову програму без переривання трудової діяльності або під час перебування у творчій відпустці.

2.3. Права та обов'язки здобувачів та інших осіб, які навчаються в Інституті

2.3.1. Здобувачі та інші особи, які навчаються в Інституті, мають право на:

- безпечні та нешкідливі умови навчання;
- вибір форми здобуття вищої освіти під час вступу до Інституту;
- участь у науково-дослідних роботах, конференціях, симпозіумах, виставках, конкурсах, представляти свої роботи для публікації;
- обрання вибіркового навчального дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньо-науковою програмою та робочим навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків від загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених освітньо- науковою програмою;
- академічну мобільність та наукове стажування, у тому числі за кордоном;
- визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах вищої освіти,

зокрема під час академічної мобільності, та отриманих у процесі неформальної та/або інформальної освіти;

- навчання за індивідуальним графіком;
- участь в обговоренні та вирішенні питань щодо удосконалення освітнього процесу;
- безоплатне користування бібліотеками, інформаційними фондами, навчальною, науковою базами Інституту в межах опанування обраної освітньої програми;
- безоплатне забезпечення інформацією для навчання у доступних форматах з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, що враховують обмеження, зумовлені станом здоров'я (для осіб з особливими освітніми потребами) або іншими обставинами;
- безоплатне проходження практики в установах, закладах та організаціях;
- участь у діяльності Ради молодих вчених Інституту, засіданні Вченої ради;
- участь у громадських наукових, професійних об'єднаннях;
- трудову діяльність у поза навчальний час;
- академічну відпустку або перерву в навчанні із збереженням окремих прав здобувача вищої освіти, а також на поновлення навчання відповідно до законодавства;
- оскарження дій органів управління Інституту та їх посадових осіб і наукових працівників;
- отримання соціальної допомоги у випадках, встановлених законодавством;
- моральне та/або матеріальне заохочення за успіхи у навчанні, науково-дослідницькій і громадській роботі;
- стипендіальне забезпечення відповідно до чинного законодавства у разі здобуття освіти за кошти державного бюджету;
- захист від будь-яких форм експлуатації, фізичного та психічного насильства, сексуального домагання, дискримінації та/або корупції.

2.3.2. Здобувачі та інші особи, які навчаються в Інституті, зобов'язані:

- дотримуватися вимог законодавства, Статуту, правил внутрішнього розпорядку Інституту;

- дотримуватися норм академічної доброчесності;
- виконувати всі вимоги освітньо-наукової програми;
- відвідувати всі види навчальних занять відповідно до навчального плану та розкладу занять;
- виконувати кожне навчальне завдання самостійно, крім випадків, якщо його виконання передбачає участь декількох осіб та/або правилами виконання відповідних завдань дозволено отримання допомоги від інших осіб, використання допоміжних матеріалів та засобів, у тому числі з інтернет-ресурсів;
- у разі використання у власному академічному творі результатів інтелектуальної творчої діяльності іншого автора (текстів, зображень, ідей, розробок, тверджень, відомостей, думок тощо) зазначати посилання на відповідне джерело інформації та/або відповідного автора;
- академічний твір здобувача освіти може включати раніше створений ним академічний твір (повністю або частково) лише у разі, якщо це дозволено умовами навчального завдання;
- вчасно інформувати відділ аспірантури та докторантури в разі неможливості з поважних причин відвідувати заняття, подавати підтверджувальні документи про наявність поважних обставин, які унеможливають проведення дисертаційного дослідження;
- дбайливо ставитись до майна Інституту (приміщень, меблів, обладнання, інвентарю, навчальних посібників тощо), а в разі надання матеріальних збитків їх відшкодовувати;
- виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами й інструкціями.

2.4. Права та обов'язки наукових працівників – викладачів

2.4.1. Наукові працівники (науково-педагогічні працівники, фахівці-практики) – викладачі освітньо-наукових програм підготовки докторів філософії мають право:

- на академічну свободу, що реалізується в інтересах особи, суспільства та людства загалом;
- на академічну мобільність для провадження професійної діяльності;

- на захист професійної честі й гідності;
- обирати методи та засоби викладання і навчання, що забезпечують якість освітнього процесу;
- на забезпечення відповідних умов праці, підвищення свого професійного рівня, організацію відпочинку та побуту, встановлених законодавством, нормативними актами Інституту, умовами індивідуального трудового договору та колективного договору;
- безоплатно користуватися бібліотечними, інформаційними ресурсами, послугами структурних підрозділів Інституту;
- на захист права інтелектуальної власності;
- на підвищення кваліфікації та стажування не рідше одного разу на п'ять років;
- інші права, передбачені законодавством і Статутом Інституту.

2.4.2. Наукові працівники (науково-педагогічні працівники, фахівці-практики) – викладачі освітньо-наукових програм підготовки докторів філософії зобов'язані:

- забезпечувати якість викладання навчальних дисциплін відповідної освітньої-наукової програми на основі результатів власної наукової діяльності;
- ґрунтувати власну діяльність на надійних і достовірних даних, що базуються на результатах досліджень і відображають сучасний стан знань з відповідних питань;
- перевіряти надійність і достовірність інформації, що надається здобувачам освіти та іншим учасникам освітнього процесу;
- чітко окреслювати очікувані результати навчання, встановлювати зрозумілі вимоги до виконання навчальних завдань та втілювати прозору систему оцінювання результатів навчання здобувачів освіти, яка базується на чітких оприлюднених критеріях;
- дотримуватися норм академічної доброчесності, педагогічної етики, поважати гідність осіб, які навчаються в Інституті;
- доброчесно оцінювати академічні твори та навчальні роботи здобувачів освіти, переконуватися у відсутності ознак порушення академічної доброчесності;
- власним прикладом сприяти формуванню у здобувачів освіти академічної доброчесності;

- стимулювати та заохочувати здобувачів освіти до дотримання академічної доброчесності;
- вчасно, неупереджено, невідбирково реагувати на будь-які прояви порушення академічної доброчесності, припиняти такі порушення, застосовувати до здобувачів освіти заходи реагування на порушення академічної доброчесності у випадках і порядку, визначених Законом «Про академічну доброчесність», спеціальними законами та Положенням про академічну доброчесність в Інституті соціальної та політичної психології НАПН України (нова редакція), іншими внутрішніми нормативними актами;
- підвищувати професійний рівень, педагогічну майстерність, наукову кваліфікацію;
- дотримуватися Статуту Інституту, законів, інших нормативно-правових актів у сфері освіти та науки.

3. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

3.1. В Інституті навчання здобувачів вищої освіти здійснюється на третьому (освітньо-науковому) рівні, що спрямований на набуття здобувачами вищої освіти здатності розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності.

Третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

3.2. Освітній процес в Інституті – це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що провадиться в Інституті через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань та набутих компетентностей.

3.3. Метою освітнього процесу в Інституті є підготовка конкурентно спроможних фахівців, забезпечення розвитку і набуття ними загальних та фахових компетентностей, підготовки кадрів вищої кваліфікації для здійснення науково-дослідницької діяльності, аналітичної роботи, наукового консультування в сфері соціальної та політичної психології, а також викладацької роботи.

3.4. Мовою освітнього процесу в Інституті є державна мова.

Використання іноземних мов в освітньому процесі в Інституті здійснюється відповідно до чинного законодавства.

3.5. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Інституті здійснюється:

- в аспірантурі за очною (денною, вечірньою) та заочною формою здобуття вищої освіти;
- поза аспірантурою.

3.6. Очна (денна, вечірня) форма здобуття освіти – це спосіб організації навчання здобувачів вищої освіти, що передбачає проведення навчальних занять та практичної підготовки не менше 30 тижнів упродовж навчального року.

3.7. Заочна форма здобуття вищої освіти – це спосіб організації навчання здобувачів вищої освіти шляхом поєднання навчальних занять і контрольних заходів під час короткочасних сесій та самостійного оволодіння освітньою програмою в період між ними. Тривалість періоду між навчальними заняттями та контрольними заходами не може бути меншою, ніж один місяць.

На здобувачів вищої освіти ступеню доктора філософії, які навчаються за заочною формою поширюються права та обов'язки, що визначені чинним законодавством і правилами внутрішнього розпорядку Інституту.

3.8. Освітній процес за очною (денною, вечірньою) та заочною формами здобуття освіти може здійснюватися з використанням дистанційних технологій навчання.

3.9. Обсяги загального навчального навантаження з кожної навчальної дисципліни за очною (денною, вечірньою) та заочною формами здобуття освіти є однаковими.

3.10. Освітній процес в Інституті базується на принципах відкритості; доступності; науковості; національної ідеї; міжнародної інтеграції; студентоцентризму;

академічної доброчесності; активізації творчої активності, мобільності здобувачів і наукових, науково-педагогічних кадрів; формування активної життєвої позиції молоді, закладення основи для їх професійної кар'єри й особистого розвитку.

3.11. Інститут створює безпекові умови для провадження освітнього процесу.

3.12. Здобуття вищої освіти на освітньо-науковому рівні передбачає успішне виконання здобувачем освітньо-наукової програми та проходження процедури атестації.

Атестація осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, здійснюється за акредитованою освітньою програмою третього рівня вищої освіти з відповідної спеціальності на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації разовою спеціалізованою вченою радою, утвореною Інститутом.

3.13. Доктор філософії – це освітній і водночас перший науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра (спеціаліста).

Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі незалежно від форми здобуття освіти становить чотири роки.

3.14. Підготовка здобувачів ступеня доктора філософії в аспірантурі здійснюється:

- за рахунок видатків державного бюджету (державне замовлення);
- за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб (на умовах контракту, зокрема за кошти грантів, які отримав Інститут на проведення наукових досліджень, за якими передбачається підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії або здобувачів наукового ступеня доктора наук).

Освітній процес на третьому (освітньо-науковому) рівні забезпечують відділи Інституту з урахуванням цього Положення на основі відповідних освітньо-наукових програм і навчальних планів.

4. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

4.1. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу включає:

- освітньо-наукові програми;
- навчальні плани;

- робочі програми навчальних дисциплін;
- інші навчально-методичні матеріали.

4.2. Освітньо-наукова програма – система освітніх компонентів на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен володіти здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії.

4.3. Освітня складова освітньо-наукової програми формується з блоків нормативних навчальних дисциплін, дисциплін за вибором наукової установи, дисциплін вільного вибору аспірантів та асистентської педагогічної практики.

Блок вільного вибору аспірантів містить загальні та професійно орієнтовані дисципліни для певної спеціальності, перелік яких визначається особливостями спеціальності, потребами ринку праці, вимогами працедавців тощо, та які обираються з урахуванням теми дисертаційної роботи здобувача, його індивідуальних професійних, наукових та культурно-освітніх потреб.

4.4. Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії в Інституті становить 30 (053 Психологія) / 32 (С4 Психологія) кредитів ЄКТС.

Обсяг дисциплін вільного вибору аспірантів складає не менше 25 відсотків від загального обсягу освітньої складової освітньо-наукової програми.

Обсяг практичної підготовки (асистентська педагогічна практика) зазвичай становить 3 кредити ЄКТС.

4.5. Навчальний план – нормативний документ Інституту, що регламентує навчання на третьому (освітньо-науковому) рівні за певною спеціальністю та затверджується Вченою радою Інституту. Навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії містить інформацію про перелік та обсяг навчальних дисциплін, послідовність їх вивчення, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік освітнього процесу, форми поточного та підсумкового контролю.

4.6. Навчальний план є складовою освітньо-наукової програми та розробляється проектною групою Інституту.

4.7. Оригінал навчального плану зберігається у відділі аспірантури та докторантури.

4.8. Робочий навчальний план складається на наступний навчальний рік на підставі навчального плану з урахуванням пропозицій аспірантів щодо вивчення вибіркового навчальних дисциплін і затверджується вченою радою Інституту. Робочі навчальні плани складаються й уточнюються до 1 вересня поточного року гарантом освітньої програми спільно з проектною групою.

4.9. Робочі програми навчальних дисциплін розробляються науковими працівниками для кожної навчальної дисципліни та розміщуються в електронному середовищі для аспірантів на сайті Інституту.

4.10. Для провадження освітнього процесу на основі дистанційних технологій навчання створюється цифрове освітнє середовище з кожної дисципліни, що містить усі змістовні складові навчальної дисципліни (лекції-презентації, практичні завдання, методичні рекомендації, тести тощо).

5. ФОРМУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПЛАНУ ЗДОБУВАЧА

5.1. Індивідуальний план здобувача – є основним робочим документом аспіранта, що формується за відповідною освітньо-науковою програмою та складається з індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи.

5.2. Індивідуальний план здобувача складається у двох примірниках, (один з яких зберігається у здобувача, інший – у відділі аспірантури та докторантури), погоджуються з науковим керівником та затверджуються вченою радою Інституту протягом двох місяців з дня зарахування особи до Інституту для підготовки в аспірантурі.

5.3. Індивідуальний навчальний план повинен містити перелік дисциплін за вибором аспіранта (ад'юнкта) в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків кількості кредитів освітньої компоненти ЄКТС.

Аспірант може змінювати свій індивідуальний навчальний план за погодженням із своїм науковим керівником у порядку, який затверджується вченою радою.

5.4. Опанування здобувачами навчальних дисциплін може відбуватися на базі Інституту, а також в межах реалізації права на академічну мобільність – на базі інших закладів вищої освіти (наукових установ), у тому числі за кордоном.

5.5. Відділ аспірантури та докторантури на початку навчального року доводить до відома здобувачів перелік дисциплін за вільним вибором в межах років навчання відповідно до навчального плану, інформує про порядок і процедуру вибору навчальних дисциплін із цього переліку. Узагальнена інформація про вибір здобувачами навчальних дисциплін вільного вибору є підставою для включення обраних дисциплін до навчального навантаження викладачів.

5.6. Здобувачі впродовж першого місяця навчального року вносять обрані дисципліни до вибіркової частини індивідуального навчального плану.

5.7. Індивідуальний план наукової роботи аспіранта відображає реалізацію наукової складової освітньо-наукової програми, що передбачає проведення власного наукового дослідження під керівництвом одного або двох наукових керівників та оформлення його результатів у вигляді дисертації відповідно до вимог згідно із законодавством.

Аспіранти проводять наукові дослідження згідно з індивідуальним планом наукової роботи.

5.8. Індивідуальний план наукової роботи та тема дисертації погоджуються здобувачем з його науковим керівником (керівниками) і після обговорення відділом (лабораторією) затверджуються вченою радою Інституту протягом двох місяців з дня зарахування особи до Інституту для підготовки в аспірантурі. У разі потреби тема дисертації може бути уточнена та затверджена вченою радою у новій редакції після обговорення відділом (лабораторією).

5.9. Невиконання індивідуального плану, зокрема порушення строків його виконання без поважних причин, передбачених законодавством, порушення умов договору або академічної доброчесності є підставою для ухвалення Інститутом

рішення про відрахування аспіранта.

5.10. Індивідуальний план здобувача, який реалізує своє право на академічну мобільність (у тому числі зарубіжних закладів вищої освіти/наукових установ), складається на основі аналізу переліку вивчених здобувачем дисциплін, їх обсягів за наданими документами (академічна довідка, угода про навчання тощо) та погоджується заступником директора з науково-методичної роботи.

5.11. Здобувачеві вищої освіти ступеня доктора філософії, який виїжджає на навчання до іншого закладу вищої освіти / наукової установи (у тому числі за кордон) видається довідка про навчальні досягнення та, на його вимогу, каталог курсу зі спеціальності.

5.12. Реалізація індивідуального плану здобувача здійснюється у період часу, який не перевищує нормативний термін навчання. У разі переривання навчання нормативний термін навчання може відрізнятись від терміну, зазначеного у індивідуальному плані.

5.13. Контроль за виконанням індивідуального плану здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюють: науковий керівник і відділ аспірантури та докторантури.

6. КЕРІВНИЦТВО ОСВІТНЬО-НАУКОВОЮ ПРОГРАМОЮ

6.1. Загальне керівництво і контроль за реалізацією освітньо-наукової програми в Інституті здійснюється заступником директора з науково-методичної роботи та гарантом освітньої програми. Діяльність гаранта освітньої програми та вимоги до нього врегульовуються окремим положенням Інституту.

6.2. За розроблення освітньо-наукової програми відповідає проектна група, за виконання освітньо-наукової програми – група забезпечення спеціальності.

6.3. Склад проектної групи та групи забезпечення спеціальності призначається наказом директора Інституту.

Керівником проектної групи та групи забезпечення, за наказом директора Інституту, зазвичай, призначається гарант освітньої програми. На час відсутності

гаранта з поважних причин (відпустка, тимчасова непрацездатність, відрядження тощо) функції керівника виконує його заступник, який призначається в кожній із зазначених груп з числа наукових працівників, які мають науковий ступінь і вчене звання.

6.4. На проектні групи покладається виконання таких основних завдань:

- формування та розробка освітньо-наукової програми, навчального плану, пояснювальної записки до навчального плану, напрямів наукового дослідження, визначення змісту дисциплін вибіркової частини навчального плану;
- аналіз якості забезпечення освітньо-наукової програми навчальною літературою та навчально-методичними матеріалами;
- контроль якості підготовки здобувачів вищої освіти за відповідною освітньо-науковою програмою в цілому;
- проведення експертної оцінки і уточнення тематики дисертаційних робіт здобувачів;
- розроблення рекомендацій щодо створення засобів діагностики якості підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії;
- консультування науково-педагогічних працівників з питань виконання освітньо-наукової програми.

6.5. Група забезпечення спеціальності – група наукових працівників, для яких Інститут є основним місцем роботи та які відповідають за виконання освітніх (освітньо-наукових) програм за спеціальністю, забезпечують організацію та/або особисто беруть участь в освітньому процесі й відповідають кваліфікаційним вимогам щодо провадження освітньої діяльності з підготовки здобувачів вищої освіти, а також представники Ради молодих учених, роботодавців (за згодою).

На групу забезпечення спеціальності покладається виконання таких основних завдань:

- виконання освітніх (освітньо-наукових) програм за спеціальністю;
- організація освітнього процесу з урахуванням сучасних вимог і дотриманням умов безпеки його учасників;
- постійне оновлення змісту освітніх компонентів на основі наукових

досягнень і сучасних практик;

- консультування здобувачів щодо вибіркових навчальних дисциплін освітньо-наукової програми;
- спрямування і контроль організації самостійної роботи здобувачів;
- сприяння апробації результатів наукових досліджень здобувачів;
- забезпечення об'єктивного, справедливого оцінювання;
- дотримання принципів академічної доброчесності;
- здійснення зворотного зв'язку з випускниками та стейкхолдерами з метою залучення їх до моніторингу, періодичного перегляду освітньо-наукової програми;
- співпраця з гарантом у процесі проведення акредитації освітньої (освітньо-наукової) програми.

6.6. Члени проектної групи та групи забезпечення спеціальності мають право:

- вносити пропозиції щодо оновлення змісту чинних освітньо-наукових програм з урахуванням вітчизняних і світових досягнень у галузі освіти та науки, інноваційних технологій;
- відвідувати всі види занять здобувачів згідно з навчальним планом освітньо-наукової програми;
- брати участь у засіданнях вченої ради Інституту при розгляді питань, які стосуються підготовки здобувачів вищої освіти ступеню доктора філософії;
- вносити пропозиції.

7. АДЕМІЧНИЙ РЕГЛАМЕНТ В АСПІРАНТУРІ

7.1. Навчальний час визначається кількістю облікових одиниць, відведених для реалізації освітньо-наукової програми. Обліковими одиницями навчального часу є академічна година, кредит ЄКТС.

7.2. Академічна година – це мінімальна облікова одиниця навчального часу, тривалість якої в Інституті становить 45 хвилин.

Дві академічні години утворюють пару академічних годин (надалі – Пара).

Навчальні заняття для здобувачів ступеня доктора філософії в Інституті тривають дві академічні години з перервами між ними.

7.3. Заняття проводяться за розкладом. Розкладом має бути передбачено виконання в повному обсязі індивідуального навчального плану здобувача.

7.4. Кредит ЄКТС – одиниця вимірювання навчального навантаження здобувача. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин.

7.5. Структура кредиту ЄКТС – це частка аудиторного та позааудиторного навчального часу здобувача у відсотковому вимірі. Рекомендована структура кредиту ЄКТС в Інституті передбачає для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти не менше 1/3 аудиторних занять для очної (денної, вечірньої) форми здобуття освіти та не менше 1/5 – для заочної форми здобуття освіти.

7.6. Графік освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії визначає календарні терміни теоретичної та практичної підготовки, підсумкового контролю (заліково-екзаменаційна сесія), канікул, дисертаційного дослідження, атестації та оформлення дисертації.

Кількість навчальних тижнів упродовж року для здобувачів очної (денної, вечірньої) / заочної форм здобуття освіти становить, як правило, 30 тижнів, з яких 5 тижнів – тривалість заходів підсумкового контролю, які також можуть бути використані для перескладання та повторного вивчення дисциплін.

Навчальний семестр – складова частина навчального часу здобувача. Тривалість навчального семестру в Інституті становить зазвичай 20 тижнів, з яких, як правило, два (три) останні тижні відводяться на підсумковий контроль – заліково-екзаменаційну сесію.

Графік освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії розробляється на навчальний рік і затверджується у порядку та терміни, встановлені Інститутом.

Канікули встановлюються, як правило, двічі на рік. Мінімальна сумарна тривалість канікул упродовж навчального року становить не менше 8тижнів.

Асистентська педагогічна практика здобувачів очної (денної, вечірньої) та

заочної форм здобуття освіти проходить на другому курсі й триває чотири тижні.

7.7. Навчальний день – складова частина навчального часу здобувача тривалістю не більше 10 академічних годин, з яких 8 годин відводиться на аудиторну роботу, 2 години – на самостійну роботу.

7.8. Покладення Інститутом на здобувача обов'язків, не пов'язаних з виконанням відповідної освітньо-наукової програми забороняється.

7.9. Навчання аспірантів очної (денної, вечірньої) форми може здійснюватися за індивідуальним графіком навчання.

7.10. Звітування здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії щодо виконання індивідуальних планів (за освітньою та науковою компонентами) здійснюється на засіданнях відділів (лабораторій), звіти аспірантів затверджуються рішеннями Вченої ради Інституту.

7.11. Атестація здобувачів ступеня доктора філософії здійснюється разовою спеціалізованою вченою радою за результатами успішного виконання здобувачем відповідної освітньо-наукової програми та на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації. Разова спеціалізована вчена рада утворюється Інститутом за акредитованою освітньо-науковою програмою третього рівня вищої освіти з відповідної спеціальності.

До захисту допускається дисертація, виконана здобувачем ступеня доктора філософії самостійно.

У разі використання в дисертації об'єкта, згенерованого штучним інтелектом, здобувач повідомляє про це із зазначенням методики генерування та/або посилання на відповідну комп'ютерну програму чи її опис згідно з вимогами щодо оформлення та/або оприлюднення відповідних академічних творів, визначених відповідним суб'єктом академічної діяльності. Ці дані зазначаються та засвідчуються здобувачем власним підписом **наприкінці вступного розділу дисертації після переліку апробацій** у такому форматі:

«У роботі використовувалися такі інструменти штучного інтелекту: [назви]. Вони застосовувалися для [конкретні завдання: пошук літератури,

граматична перевірка, переклад цитат тощо]. Всі розділи, при написанні яких використовувався ШІ, перевірені та відредаговані автором особисто. Наукові положення, висновки та результати є власним інтелектуальним внеском автора.».

Якщо ШІ взагалі не використовувався, здобувач зазначає про це одним коротким твердженням.

Дисертація проходить перевірку на дотримання академічної доброчесності через систему StrikePlagiarism.

Дисертація може бути знята з розгляду незалежно від стадії її розгляду у разі встановлення в ній академічного плагіату.

Виявлення в поданій до захисту дисертації фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації чи недоброчесного використання результатів, згенерованих штучним інтелектом, є підставою для відмови у присудженні ступеня доктора філософії.

Виявлення фактів фабрикації, фальсифікації чи недоброчесного використання результатів, згенерованих штучним інтелектом, у захищеній здобувачем дисертації є підставою для скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради про присудження йому ступеня доктора філософії та видачу відповідного диплома.

8. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

8.1. Освітній процес в Інституті здійснюється за такими формами:

- навчальні заняття;
- самостійна робота;
- педагогічна практика;
- контрольні заходи.

8.2. Форми навчальних занять

- *Науковий семінар* – форма колективного, публічного обговорення

наукової інформації.

Метою наукового семінару є оволодіння здобувачами фундаментальними знаннями, формування компетенцій в об'ємі нових знань та методів, розвиток логічного та критичного мислення, оволодіння культурою ведення наукової дискусії, активізація соціального становлення особистості майбутнього науковця.

На розгляд учасників наукового семінару виносять декілька доповідей, для чого заздалегідь призначають доповідачів та опонентів. У роботі наукового семінару можуть брати участь здобувачі різних років навчання. Керує науковим семінаром провідний вчений Інституту.

- **Лекція** – основна форма проведення навчальних занять, призначена для засвоєння теоретичного матеріалу. Як правило, лекція є елементом курсу лекцій, який охоплює основний теоретичний матеріал окремої або кількох тем навчальної дисципліни.

Тематика курсу лекцій визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

Лектор, якому доручено читати курс лекцій з певної дисципліни, керується матеріалами навчально-методичного комплексу дисципліни. Він зобов'язаний дотримуватися навчальної програми щодо тем лекційних занять, але не обмежується в питаннях трактування навчального матеріалу, формах і засобах доведення його до здобувачів.

- **Семінарське заняття** – форма навчального заняття, при якій викладач організує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких аспіранти готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань. Перелік тем і питань семінарських занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни. Отримані аспірантами оцінки (кількість балів) на семінарських заняттях враховуються при виставленні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.

- **Практичне заняття** – форма навчального заняття, при якій викладач організує детальний розгляд аспірантами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання відповідно до сформульованих завдань.

Перелік тем практичних занять визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

В якості елементів практичного заняття можуть виступати: поточний контроль знань, умінь і навичок аспірантів; постановка загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю аспірантів; розв'язування завдань з їх обговоренням, перевіркою та оцінюванням.

- **Консультація** – форма навчального заняття, при якій аспірант отримує відповіді від викладача на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування. Консультація може бути індивідуальною або проводитися для групи аспірантів. Обсяг часу, відведений викладачеві для проведення консультацій з конкретної дисципліни, визначається навчальним планом. Графік консультацій складається на семестр і оприлюднюється на веб-сайті Інституту(сторінка аспіранта).

- **Самостійна робота** є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від аудиторних навчальних занять. Навчальний час, відведений для самостійної роботи, регламентується робочим навчальним планом.

Зміст самостійної роботи визначається робочою програмою навчальної дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Методичні матеріали для самостійної роботи повинні передбачати можливість проведення самоконтролю. Для самостійної роботи рекомендується відповідна література.

Навчальний матеріал, передбачений робочою програмою навчальної дисципліни для засвоєння аспірантами в процесі самостійної роботи, вноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять.

- **Асистентська педагогічна практика** (практична підготовка) є обов'язковим компонентом освітньо-наукової програми, частиною навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії. Терміни проведення практики визначаються навчальним планом, а її зміст – навчальною програмою практики.

Згідно з навчальним планом асистентська педагогічна практика в Інституті проводиться у четвертому семестрі в обсязі 90 год. (3 кредити ЄКТС).

Проходження асистентської педагогічної практики передбачає виконання здобувачем вищої освіти ступеня доктора філософії таких видів робіт:

- підготовку та проведення семінарських (практичних) занять;
- підготовку навчально-методичного забезпечення проведення семінарських (практичних) занять;
- розроблення завдань та організацію самостійної роботи здобувачів з дисциплін, що викладаються;
- підготовку навчально-методичного забезпечення проведення модульних контрольних робіт з дисциплін, що викладаються;
- підготовку навчально-методичного забезпечення проведення залікових робіт та іспитів з дисциплін, що викладаються тощо.

Підсумки асистентської педагогічної практики обговорюються на засіданнях відділів (лабораторій), що передує заліку з неї здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії. Захист звіту з асистентської педагогічної практики відбувається перед членами комісії, яка створюється за наказом директора Інституту.

9. ЗАХОДИ КОНТРОЛЮ

9.1. Контрольні заходи – необхідний елемент зворотного зв'язку у процесі навчання, який визначає рівень набутих компетентностей.

Об'єктом оцінювання є теоретична і практична підготовка здобувачів вищої освіти.

9.2. В освітньому процесі використовуються наступні види контролю:

- поточний;
- модульний;
- підсумковий;
- державна атестація.

9.3. Поточний контроль проводиться під час усіх видів аудиторних занять для визначення рівня засвоєння навчального матеріалу. Поточний контроль

реалізується у формі усного опитування або письмового/електронного експрес-контролю (тести, контрольні роботи тощо).

Результати поточного контролю є частиною навчального процесу і не призначені для виставлення оцінок.

9.4. Модульний контроль є складовою кредитно-модульної системи організації освітнього процесу.

Завданням модульного контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок аспірантів, набутих під час засвоєння окремого модуля дисципліни.

Модуль – це логічно завершена частина теоретичного та практичного навчального матеріалу з окремої навчальної дисципліни. Кожен окремий модуль може включати лекційні, семінарські, практичні, завдання для самостійної роботи, письмові контрольні роботи тощо.

9.5. Семестровий підсумковий контроль проводиться у формі екзамену чи заліку, визначених навчальним планом у терміни, передбачені графіком освітнього процесу, та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою навчальною програмою дисципліни.

Метою підсумкового контролю є оцінювання аспіранта за результатами протягом відповідного освітнього періоду.

На початку семестру викладач повинен ознайомити аспірантів з формою підсумкового контролю, змістом завдань, а також з критеріями оцінювання.

Сумарна оцінка підсумкового контролю виставляється за розширеною шкалою:

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 - 100 балів	Відмінно - відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82 - 89 балів	Дуже добре - достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75 - 81 балів	Добре - в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 - 74 балів	Задовільно - посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 - 68 балів	Достатньо - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35 - 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання - незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1 - 35 балів	Незадовільно з обов'язковим повторними вивчення курсу - досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

9.6. Порядок повторного проходження контрольних заходів.

У разі отримання незадовільної оцінки, перескладання екзамену (заліку) з дисципліни допускається не більше двох разів. При другому перескладанні екзамен (залік) у аспіранта може приймати комісія, яка створюється директором Інституту. Оцінка комісії є остаточною.

9.7. Порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів:

- З метою захисту прав аспіранта щодо оскарження оцінки з дисципліни і у випадках конфліктної ситуації за мотивованою заявою аспіранта чи науково-педагогічного працівника, директором Інституту створюється апеляційна комісія для приймання екзамену (заліку), до якої входять: провідні наукові співробітники Інституту, науково-педагогічні працівники, представник Ради молодих учених, науковий керівник аспіранта.

- Головою апеляційної комісії є заступник директора з науково-методичної роботи, який несе персональну відповідальність за організацію роботи комісії, своєчасний та об'єктивний розгляд заяви.

- При письмовому екзамені (заліку) члени апеляційної комісії, керуючись критеріями оцінювання з даної дисципліни, детально аналізують письмові матеріали. Повторне або додаткове опитування забороняється.

- При усному – аспірантові надається можливість повторно здати екзамен (залік) за новим білетом, який береться ним з комплекту білетів з дисципліни.

- Рішення апеляційної комісії приймається більшістю голосів від загального складу комісії. Після закінчення засідання апеляційної комісії протокол із висновками щодо оцінювання екзаменаційних відповідей аспіранта підписується усіма членами комісії. Результати апеляції оголошуються здобувачеві одразу.

- Результатом розгляду апеляції є прийняття одного з двох рішень:

- а) попереднє оцінювання знань здобувача вищої освіти на екзамені (заліку) відповідає якості знань здобувача з даної дисципліни і не змінюється;

- б) попереднє оцінювання знань здобувача вищої освіти на екзамені (заліку) не відповідає якості знань здобувача і заслуговує іншої оцінки (вказується нова оцінка, яка не може бути нижчою за отриману раніше).

- Нова оцінка у відомості обліку успішності засвідчується підписом голови апеляційної комісії.

9.8. Державна атестація аспірантів проводиться після повного виконання освітньо-наукової програми.

10. ДОКУМЕНТАЛЬНЕ ОФОРМЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗДОБУВАЧІВ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

10.1. Науковий (науково-педагогічний) працівник, який викладає навчальні дисципліни зобов'язаний ретельно вносити результати підсумкового контролю (заліків, іспитів) до відомостей обліку успішності та індивідуального навчального плану здобувача.

10.2. Відомість обліку успішності має бути повернута в день проведення іспиту, заліку оформлена згідно з вимогами до відділу аспірантури та докторантури.

10.3. Журнал обліку відомостей успішності веде завідувач аспірантури та докторантури.

10.4. Здобувачам, які одержали незадовільну оцінку дозволяється ліквідувати заборгованість до початку наступного семестру. Повторне складання іспиту чи заліку допускається не більше двох разів.

Перескладання іспитів із метою підвищення оцінки не допускається.

Якщо здобувач не з'явився на екзамен, у відомості успішності викладач робить помітку «не з'явився».

10.4. В індивідуальному навчальному плані здобувача фіксуються результати іспитів, заліків, педагогічної практики, який підписують науковий керівник та завідувач відділу (лабораторії) під час проходження річної атестації.

11. АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ

11.1. Академічна мобільність – можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) на території України чи поза її межами.

Право на академічну мобільність може бути реалізоване на підставі міжнародних договорів про співробітництво в галузі освіти та науки, міжнародних

програм та проектів, договорів про співробітництво між Інститутом та певним закладом вищої освіти (науковою установою), а також з власної ініціативи, підтриманої адміністрацією Інституту, на основі індивідуальних запрошень.

11.2. Академічна мобільність в Інституті реалізується з метою:

- підвищення якості вищої освіти;
- підвищення ефективності наукових досліджень;
- підвищення конкурентоздатності випускників аспірантури на українському та міжнародному ринках освітніх послуг та праці;
- збагачення індивідуального досвіду учасників освітнього процесу щодо інших моделей створення та поширення знань;
- залучення світового інтелектуального потенціалу до вітчизняного освітнього процесу на основі двосторонніх і багатосторонніх угод між закладами-партнерами;
- встановлення внутрішніх та зовнішніх інтеграційних зв'язків.

11.3. Формами академічної мобільності для учасників освітнього процесу в Інституті є:

- навчання за програмами академічної мобільності;
- мовне стажування;
- наукове стажування.

11.4. Здобувачам вищої освіти, які реалізують право на академічну мобільність, протягом навчання, стажування чи здійснення наукової діяльності в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) на території України чи поза її межами гарантується збереження місця навчання та виплата стипендії.

Порядок реалізації програм академічної мобільності в Інституті забезпечується відповідно до Постанови Кабінету Міністрів «Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність» від 12.08.2015 р. № 579.

12. ВІДРАХУВАННЯ, ПЕРЕРИВАННЯ НАВЧАННЯ, ПОНОВЛЕННЯ І ПЕРЕВЕДЕННЯ

12.1. Порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у Інституті, та надання їм академічної відпустки регулюється Положенням про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у закладах вищої освіти, та надання їм академічної відпустки (наказ МОН № 134 від 07.02.2024 р.).

12.2. Відрахування здобувачів вищої освіти

12.2.1. Підставами для відрахування здобувачів вищої освіти є:

- завершення навчання за відповідною освітньою (науковою) програмою;
- власне бажання;
- переведення до іншого закладу освіти (наукової установи);
- невиконання індивідуального навчального плану;
- порушення умов договору (контракту), укладеного між Інститутом та особою, яка навчається, або фізичною (юридичною) особою, яка оплачує таке навчання;
- інші випадки, передбачені законом.

12.2.2. Особа, відрахована з аспірантури до завершення навчання за освітньо-науковою програмою (крім відрахування у разі, якщо особа не приступила до занять), отримує академічну довідку, що містить інформацію про результати навчання, назви дисциплін, отримані оцінки і здобуту кількість кредитів ЄКТС.

12.3. Перерва у навчанні здобувачів вищої освіти

12.3.1. Здобувач вищої освіти має право на перерву у навчанні у зв'язку з обставинами, які унеможливають виконання освітньо-наукової програми:

- за медичними показаннями, що унеможливають поєднання відновлювального лікування з навчанням (у випадку зниження працездатності внаслідок порушень функцій організму, які зумовлені гострими захворюваннями, що потребує тривалого відновлювального лікування); загострення хронічних захворювань або часті захворювання (понад один місяць впродовж півріччя); анатомічні дефекти, що не дають змоги провести відновлювальне лікування під час навчання;

- у зв'язку з участю в програмі академічної мобільності - якщо навчання чи стажування в освітній або науковій установі (у тому числі іноземної держави) унеможливилює виконання учасником академічної мобільності індивідуального навчального плану за основним місцем навчання;
- у зв'язку з призовом на військову службу (призову на військову службу під час мобілізації, на особливий період, призову на строкову військову службу, вступу на військову службу за призовом осіб офіцерського складу, вступу на військову службу за контрактом відповідно до законодавства);
- у зв'язку з довгостроковим службовим відрядженням здобувача, який поєднує навчання з роботою;
- у зв'язку із сімейними обставинами – перерва у навчанні, процедуру надання якої визначає заклад вищої освіти, та яка надається здобувачу вищої освіти на підставі його вмотивованої заяви на строк не більше одного року за весь період навчання за відповідним рівнем вищої освіти;
- у зв'язку з вагітністю та пологами; доглядом за дитиною до досягнення нею трирічного віку;
- якщо дитина здобувача вищої освіти згідно з медичним висновком потребує домашнього догляду до досягнення дитиною шестирічного, шістнадцятирічного, вісімнадцятирічного віку у випадках, встановлених пунктом 3 частини першої статті 25 Закону України «Про відпустки».

12.3.2. Надання академічної відпустки здійснюється за наказом керівника Інституту на основі рішення вченої ради та документів, поданих здобувачем відповідно до вимог, встановлених у пунктах 3, 4 розділу V Положення про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у закладах вищої освіти, та надання їм академічної відпустки, затвердженого наказом МОН України № 134 від 07.02.2024 р.

12.3.3. Допуск до освітнього процесу здобувачів вищої освіти, у яких завершився строк переривання навчання, здійснюється наказом керівника Інституту на підставі заяви здобувача вищої освіти, що подана у письмовій або електронній формі не пізніше, ніж за п'ять днів до завершення строку академічної відпустки.

Здобувачі вищої освіти, які у визначений цим пунктом термін не подали документи для оформлення допуску до освітнього процесу або продовження строку академічної відпустки, відраховуються із Інституту за порушення умов договору про навчання у науковій установі.

12.3.4. Спірні питання щодо надання або продовження строку академічної відпустки, допуску здобувача вищої освіти до освітнього процесу розглядаються Інститутом за участю Ради молодих вчених у порядку, визначеному науковою установою або в судовому порядку.

12.4. Поновлення на навчання

12.4.1. Особи, відраховані до завершення навчання за певною освітньо-науковою програмою, можуть бути поновлені на навчання на місця за кошти фізичних (юридичних) осіб на підставі особистої заяви, поданої до Інституту.

Заява про поновлення на навчання розглядається Інститутом протягом п'яти робочих днів, після чого заявника письмово повідомляється (у тому числі засобами електронного поштового зв'язку) про строки, порядок і умови поновлення на навчання або про причину відмови.

12.4.2. Особу може бути поновлено на навчання незалежно від причин відрахування, тривалості перерви в навчанні, форми здобуття вищої освіти, освітньої програми, джерела фінансування, форми власності та сфери управління закладу вищої освіти за умов:

- виконання вимог до вступників на відповідну освітньо-наукову програму;
- позитивної оцінки результатів навчання, здобутих особою протягом попередніх періодів навчання, здатності особи успішно виконати відповідну освітньо-наукову програму. Особі може бути відмовлено в поновленні на навчання, якщо встановлена негативна оцінка її здатності успішно виконати відповідну освітньо-наукову програму. Оцінювання здійснюється експертною комісією, створеною за наказом керівника Інституту, на основі співбесіди з потенційним здобувачем, що оформлюється протоколом з фіксацією результатів і загальної оцінки (висновків) експертної комісії;
- визнання результатів попередніх періодів навчання здійснюється

відповідно до Положення про порядок перезарахування навчальних дисциплін та визнання академічної різниці, затвердженого наказом Інституту № 9-осн. від 23.09.2023 р.;

- погодження з Радою молодих вчених Інституту в порядку, передбаченому цим Положенням.

Поновлення на навчання може здійснюватися на освітньо-наукові програми на такий самий або нижчий рік навчання за умови наявності ліцензованих місць.

При поновленні на навчання на освітньо-наукову програму з іншої спеціальності, а також при поновленні з іноземного закладу вищої освіти незалежно від спеціальності, обов'язковим є виконання вимог до вступників на відповідну освітньо-наукову програму, встановлених у рік початку навчання контингенту здобувачів освіти за третім (освітньо-науковим) рівнем освіти, до якого приєднується особа, або в один із наступних років, але не пізніше року подання особою заяви про поновлення.

12.4.3. Виконання особою, яка подала заяву про поновлення на навчання, вимог до вступників на відповідну освітньо-наукову програму, може здійснюватися:

до поновлення на навчання;

не пізніше дати допуску до атестації здобувачів вищої освіти. У разі невиконання цієї вимоги у встановлений строк, здобувач вищої освіти відраховується за порушення умов договору про навчання між Інститутом і вступником, укладеному відповідно до частини шістнадцятої статті 44 Закону України «Про вищу освіту», і не допускається до атестації здобувачів вищої освіти.

12.4.4. Порядок визнання результатів попереднього навчання, кредитів ЄКТС, зарахування освітніх компонентів, виконання індивідуального плану наукової роботи, інші умови при поновленні на навчання визначаються спеціальним положенням Інституту та цим Положенням.

При цьому обов'язковими умовами є:

- попереднє або в строк до шести місяців після поновлення на навчання виконання незарахованих освітніх компонентів навчального плану попередніх

періодів навчання (при цьому обсяг незарахованих освітніх компонентів на день поновлення не може перевищувати 20 кредитів ЄКТС);

- включення до індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти визначених освітньою програмою закладу вищої освіти для попередніх періодів навчання обов'язкових освітніх компонентів та/або передбаченого нею обсягу вибіркового освітніх компонентів (за необхідності);
- проходження передбачених законодавством етапів атестації здобувачів вищої освіти (за необхідності).

Зарахування обов'язкових освітніх компонентів (індивідуального плану наукової роботи) або їх складників здійснюється в порядку, визначеному спеціальним положенням Інституту та цим Положенням, за умови, що під час попередніх періодів навчання особа здобула передбачені освітньою програмою або аналогічні результати навчання. Як вибірково за заявою здобувача вищої освіти зараховуються, зокрема, освітні компоненти попереднього навчання, що не можуть бути зараховані як обов'язкові.

12.4.5. Особи, які поновлені на навчання, після виконання вимог до вступників на відповідну освітньо-наукову програму за державним замовленням та умов поновлення, можуть бути переведені на навчання на вакантні місця державного замовлення у порядку, встановленому законодавством та Інститутом.

12.4.6. Наказ про поновлення на навчання видається після укладання відповідно до частини шістнадцятої статті 44 Закону України «Про вищу освіту» договору про навчання між Інститутом і вступником, а також договору про навчання між Інститутом з фізичною (юридичною) особою, яка замовляє платну освітню послугу (у випадку поновлення на навчання за кошти такої особи).

12.5. Переведення здобувачів вищої освіти

12.5.1. Здобувачі вищої освіти на підставі особистої заяви можуть бути переведені:

- з однієї освітньо-наукової програми на іншу;
- з однієї форми здобуття вищої освіти на іншу;
- з одного джерела фінансування на інше;
- з одного закладу вищої освіти до іншого із збереженням місця державного

замовлення.

12.5.2. Переведення здобувачів вищої освіти (далі – переведення) здійснюється на освітньо-наукові програми такого самого рівня вищої освіти, на такий самий або нижчий рік навчання з урахуванням вимог до вступників на відповідну освітньо-наукову програму та аналізу результатів навчання, здобутих особою протягом попередніх періодів навчання, стосовно її здатності успішно виконати зазначену у заяві про переведення освітньо-наукову програму. Особі може бути відмовлено в переведенні, якщо встановлена негативна оцінка її здатності успішно виконати відповідну освітньо-наукову програму. Оцінювання здійснюється в порядку, передбаченому цим Положенням.

12.5.3. Переведення здобувачів з однієї форми здобуття вищої освіти на іншу, або з одного джерела фінансування на інше здійснюється наказом керівника Інституту на основі рішення вченої ради.

12.5.4. Переведення здобувачів з / або до іншої установи НАПН України / закладу вищої освіти здійснюється відповідно до пунктів 4.9-4.11 Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук в Інституті соціальної та політичної психології, затвердженого вченою радою Інституту від 30.11.2023 р., протокол № 13/23 (в редакції рішення вченої ради від 27.06.2024 р.).

12.5.5. При переведенні обов'язковим є виконання вимог до вступників на відповідну освітньо-наукову програму, встановлених в рік початку навчання особи за відповідним освітнім рівнем або в один із наступних років, але не пізніше року подання особою заяви про переведення.

Виконання вимог до вступників на відповідну освітньо-наукову програму може здійснюватися до переведення або не пізніше дати допуску до атестації здобувачів вищої освіти. У разі невиконання цієї вимоги у встановлений строк, здобувач вищої освіти відраховується за порушення умов договору про навчання між Інститутом і вступником, укладеному відповідно до частини шістнадцятої статті 44 Закону України «Про вищу освіту», і не допускається до атестації здобувачів вищої освіти.

12.5.6. Порядок визнання результатів попереднього навчання, кредитів ЄКТС, зарахування освітніх компонентів, індивідуального плану наукової роботи, інші умови переведення здобувачів вищої освіти визначаються спеціальним положенням Інституту та цим Положенням.

При цьому обов'язковими умовами переведення є:

- попереднє або в строк до шести місяців після переведення виконання незарахованих освітніх компонентів навчального плану попередніх періодів навчання (при цьому обсяг незарахованих освітніх компонентів на день допуску до занять не може перевищувати 20 кредитів ЄКТС);
- включення до індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти визначених освітньою програмою закладу вищої освіти для попередніх періодів навчання обов'язкових освітніх компонентів та/або передбаченого нею обсягу вибіркового освітніх компонентів (за необхідності);
- проходження передбачених законодавством етапів атестації здобувачів вищої освіти (за необхідності).

12.5.7. При переведенні здобувачів вищої освіти зарахування обов'язкових освітніх компонентів або їх складників здійснюється в порядку, визначеному Інститутом, за умови, що під час попередніх періодів навчання особа здобула передбачені освітньо-науковою програмою або аналогічні результати навчання. Як вибіркові за заявою здобувача вищої освіти зараховуються, зокрема, освітні компоненти попередніх періодів навчання, що не можуть бути зараховані як обов'язкові.

12.5.8. Переведення здобувачів вищої освіти з місць, які фінансуються за кошти фізичних (юридичних) осіб, на місця державного замовлення здійснюється за погодженням з Радою молодих вчених у встановленому законодавством порядку.

13. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

13.1. Внутрішнє забезпечення якості освіти – цілісна система об'єктивних та обґрунтованих діагностичних й оціночних процедур, сукупність організаційних, методичних і нормативних документів, що регламентують ефективне управління якістю.

13.2. Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності в Інституті передбачає:

13.2.1. Визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти.

13.2.2. Здійснення моніторингу та періодичний перегляд освітньо-наукових програм з метою забезпечення їх якості завдяки:

- послідовному дотриманню визначених процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду;
- залученню здобувачів вищої освіти як партнерів до процесу періодичного перегляду освітньо-наукових програм та інших процедур забезпечення їх якості та урахуванню їх позиції під час перегляду освітньо-наукових програм;
- залученню роботодавців до процесу періодичного перегляду освітньо-наукових програм та інших процедур забезпечення їх якості;
- вчасному реагуванню на виявлені недоліки в освітньо-наукових програмах та освітній діяльності з їх реалізації;
- формуванню культури якості, що сприяє постійному розвитку освітньо-наукових програм та освітній діяльності за цими програмами.

13.2.3. Оцінювання здобувачів вищої освіти та наукових, науково-педагогічних працівників (викладачів) шляхом:

- використання прозорих, чітких, зрозумілих форм контрольних заходів і критеріїв оцінювання;
- чітких і зрозумілих правил проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації програм;
- оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті Інституту, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб.

13.2.4. Підвищення кваліфікації наукових, науково-педагогічних працівників (викладачів) з метою забезпечення:

- розвитку викладацької майстерності;

- відповідності академічної та професійної кваліфікації викладачів, необхідної для реалізації цілей і програмних результатів навчання освітньо-наукової програми.

13.2.5. Забезпечення необхідними ресурсами для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи:

- формування достатніх фінансових та матеріально-технічних, методичних ресурсів для досягнення визначених освітньою-науковою програмою цілей і програмних результатів навчання;
- вільного доступу викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми;
- освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти;
- створення умов для безпеки життя та здоров'я учасників освітнього процесу.

13.2.6. Визначення спеціальним внутрішнім нормативним документом Інституту системи забезпечення академічної доброчесності, що ґрунтується на цінностях, принципах і правилах академічної доброчесності, та включає одним з її елементів вимоги до створення, оприлюднення, виконання та оцінювання академічних творів, навчальних робіт у частині забезпечення академічної доброчесності.

13.2.7. Інші процедури та заходи.

13.2.8. Внутрішня система забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності Інституту ґрунтується на таких основних принципах:

- студентоцентризму;
- відкритості всіх процесів, пов'язаних із наданням освітніх послуг;
- сучасності змісту підготовки, форм, методів і технологій викладання та навчання;
- варіативності й гнучкості в реалізації освітньо-наукових програм;
- об'єктивності оцінок і суджень, постійної рефлексії;

- практичної спрямованості освітнього процесу, відповідності потребам ринку праці.

13.2.9. Система забезпечення якості поєднує, впорядковує та спрямовує діяльність усіх структурних підрозділів Інституту на здійснення високоякісної підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії.

14. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

14.1. Усі зміни та/або доповнення до цього Положення розглядаються та ухвалюються на засіданні Вченої ради Інституту.